

Handleiding BPV-examenbeoordeling en Proeven van Bekwaamheid voor de organisator

Autoschadehersteller (SH)

Geldig vanaf cohort: 2018 - 2019

Crebo: 25225

versie: 1v1

Inhoud

INLEIDING	4
Voor wie?	4
Hij/zij	4
Begrippenlijst	6
OPBOUW VAN DE EXAMINERING	10
Uitgangspunt: kwalificatiedossier	10
Examinering: instrumentenmix	10
Geen beroepsgericht Nederlands, Engels of rekenen	10
Kandidaat tijdig informeren	10
Openheid en duidelijkheid	11
INFORMATIE OVER HET GEBRUIK VAN DE EXAMENINSTRUMENTEN VAN STEM	12
De exameninstrumenten van Stem op de juiste manier inzetten	12
INFORMATIE OVER DE BPV-EXAMENBEOORDELING	13
Planning en organisatie	13
BPV-opdrachten	14
Regels rondom de BPV-examenbeoordeling	15
INFORMATIE OVER DE PROEVEN VAN BEWKAAMHEID	17
Planning en organisatie	17
Uitvoering van de Proeve	17
Regels rondom Proeven van Bekwaamheid	18
DE BEOORDELING	20
Beoordelingsformulier	20
Beoordelen met o/v/g	20
Beoordeling toelichten – in elk geval bij ‘o’	21
Ook vermelden op het notitieblad bij het beoordelingsformulier	21
CIJFERBEPALING	22
Cijferberekeningstool	22

Inleiding

Voor wie?

Deze handleiding is ten eerste bedoeld voor diegenen die ervoor moeten zorgen dat de BPV-examenbeoordeling en/of de afname van de Proeven van Bekwaamheid van studenten-Autoschadehersteller (SH) op de juiste manier kan plaatsvinden. In deze handleiding vindt u praktische organisatorische informatie.

Hij/zij

Omwille van de leesbaarheid van dit document is gekozen voor de 'hij-vorm'. Overal waar gesproken wordt van 'hij' kan ook 'zij' gelezen worden.

Wat u als school in uw organisatorfunctie altijd moet doen

1. Kandidaat informeren

Als school moet u ervoor zorgen dat de kandidaat ruim vóór het begin van zijn examinering de *Handleiding BPV-examenbeoordeling en Proeven van Bekwaamheid voor de kandidaat* krijgt. Ook eventuele andere informatie die de kandidaat nodig heeft voor zijn voorbereiding op de examinering, moet u hem tijdig verstrekken. U kunt overwegen om de handleiding (bijvoorbeeld klassikaal) met de kandidaat door te (laten) nemen. De kandidaat krijgt zo een beeld van wat hem te wachten staat met betrekking tot examinering. Ook kan hij de informatie die hij nodig heeft, later gemakkelijker (terug)vinden als hij de documenten al een keer gezien heeft.

2. Keuzes maken met betrekking tot Proeven van Bekwaamheid

Besteedt u de afname van de Proeven van Bekwaamheid geheel of gedeeltelijk uit aan een extern examencentrum? Spreek dan duidelijk af wie van u beiden de kandidaat waarover informeert. En wees u ervan bewust dat u als school eindverantwoordelijke blijft, ook als u het verstrekken van informatie uitbesteedt.

3. Organisatie van de BPV-examenbeoordeling

Als school bent u ervoor verantwoordelijk dat de leermeester uiterlijk aan het begin van de BPV-periode de voor hem bestemde handleiding krijgt. Vaak zal dit via de BPV-begeleider gaan. Hem moet u erop wijzen dat hij deze handleiding en die voor de kandidaat ook grondig moet bestuderen. Dit omdat hij eventuele vragen van de kandidaat en de leermeester daarover moet kunnen beantwoorden.

Proeven van Bekwaamheid

Organisatie van praktijksimulaties

Als u de afname van één of meer Proeven van Bekwaamheid in de vorm van praktijksimulaties organiseert, is het uw verantwoordelijkheid dat de beoordelaar(s) geïnstrueerd wordt (worden). Ruim voor de afnamedatum moeten zij de *Handleiding Proeven van Bekwaamheid voor de beoordelaar* krijgen. Daarnaast moeten op de dag van de Proeve-afname de Proeve-opdrachten (kandidaats- en beoordelaarsversie) en de Proeve-beoordelingsformulieren aanwezig zijn. Ook moet(en) de ruimte(n) waar de Proeve afgenomen wordt, op de juiste manier zijn ingericht en moeten de voor de Proeve benodigde hulpmiddelen beschikbaar en gebruiksklaar zijn.

De organisatorische rol van de school bij Proeven in de BPV

Sommige Proeven van Bekwaamheid kunnen of moeten in het BPV-bedrijf uitgevoerd worden. Bij die Proeven van Bekwaamheid treedt meestal in elk geval de leermeester als beoordelaar op. Daarnaast kunt u er als school voor kiezen om vanuit of namens uw instelling een tweede beoordelaar af te vaardigen. Ook bij Proeven in de BPV geldt, dat de beoordelaar(s) geïnstrueerd moet(en) worden en/of de handleiding moeten krijgen. Net als bij een praktijksimulatie moeten daarnaast ook de Proeve-opdrachten (beoordelaars- en kandidaatsversie) en de Proeve-beoordelingsformulieren op de afnamedatum op de afnamelocatie aanwezig zijn. En ten slotte moet u zich er als organisator van verzekeren dat alle benodigde hulpmiddelen aanwezig, beschikbaar en gebruiksklaar zijn.

Begrippenlijst

In het mbo worden veel verschillende benamingen gebruikt voor zaken die eigenlijk ongeveer hetzelfde inhouden. Om verwarring te voorkomen, hanteert Stem zo consequent mogelijk steeds dezelfde namen. Hierna worden de belangrijkste begrippen genoemd en uitgelegd.

Beoordelingscriterium

Een beoordelingscriterium beschrijft:

- hoe de kandidaat een praktische handeling moet uitvoeren of hoe hij zich moet gedragen
 - OF
 - het resultaat dat een kandidaat met een handeling en/of met gedrag moet bereiken
- Stem maakt de beoordelingscriteria op basis van het kwalificatiedossier.

BPV - BeroepsPraktijkVorming

“Vorming” staat voor “ontwikkeling” of “opleiding”. Met “beroepspraktijkvorming” wordt dat deel van de opleiding aangeduid, dat plaatsvindt in de beroepspraktijk. Dat wil zeggen: in een bedrijf.

Bij een BOL-student heeft de BPV de vorm van stages. Een BBL-student daarentegen werkt over het algemeen vier dagen per week en gaat daarnaast één dag naar school. Zijn baan in het BPV-bedrijf wordt ook wel een “leerwerkbaan” genoemd.

BPV-bedrijf

Het bedrijf waar de beroepspraktijkvorming plaatsvindt. Dus: het stage- of leerwerkbedrijf van de kandidaat.

BPV-begeleider

De BPV-begeleider is degene door wie de kandidaat vanuit school begeleid wordt op zijn stage- of leerwerkplek. Soms voert de BPV-begeleider ook (geheel of deels) samen met de leermeester de BPV-examenbeoordeling uit.

BPV-examenbeoordeling

Dit is het deel van de examinering dat in het BPV-bedrijf van de kandidaat plaatsvindt. Tijdens de BPV-examenbeoordeling beoordeelt de leermeester en heeft hij de rol van beoordelaar:

- ♦ beroepsvaardigheden van de kandidaat (een groot deel van deze vaardigheden wordt ook beoordeeld in de Proeven van Bekwaamheid, tijdens vergelijkbare werkzaamheden; het verschil is, dat de kandidaat die werkzaamheden nu verspreid over een periode van een aantal weken in het BPV-bedrijf uitvoert)
- ♦ zaken waarover het beste iets gezegd kan worden door iemand die de kandidaat gedurende een langere periode aan het werk heeft gezien (bijvoorbeeld hoe de kandidaat met collega's omgaat, of hoe hij in stressvolle situaties werkt)
- ♦ dingen die alleen in de context van een echt bedrijf zichtbaar zijn (bijvoorbeeld het werken volgens bedrijfsprocedures)

De BPV-examenbeoordeling is officieel onderdeel van de examinering ter afronding van de opleiding. Die examinering bestaat daarnaast uit Proeven van Bekwaamheid en in veel kwalificaties ook uit één of meer theorie-examens.

Examenlocatie

De plaats waar een Proeve in de vorm van een praktijksimulatie wordt afgenomen. Dit kan uw school of een examencentrum zijn, maar ook uw BPV-bedrijf. Ook in dat laatste geval is het belangrijk, dat de beoordelaar(s) en u tijdens de Proeve niet kunnen worden gestoord of afgeleid door klanten of collega's. De examenlocatie moet een afspiegeling zijn van de ruimte waarin de dagelijkse praktijk of de stage plaatsvindt.

Kandidaat / Student

Een student is iemand die opgeleid wordt.

Wordt een student beoordeeld met als doel om vast te stellen of hij voldoet aan één of meer eisen uit het kwalificatiedossier? Dan wordt hij "kandidaat" genoemd. Dit omdat hij op dat moment kandidaat aan een examen is.

Kwalificatiedossier

Voor elke mbo-opleiding is er een kwalificatiedossier. Daarin staat wat iemand als beginnend beroepsbeoefenaar, minimaal moet weten en kunnen. Scholen nemen het kwalificatiedossier als uitgangspunt voor hun onderwijsprogramma. En Stem ontwikkelt de Proeven van Bekwaamheid, de examenbeoordeling in de BPV en de eventuele beroepsgerichte taal- reken- en theorie-examens aan de hand van het kwalificatiedossier. Elk kwalificatiedossier is terug te vinden via de website van de Samenwerkingsorganisatie Beroep en Bedrijf (SBB), op de pagina <http://kwalificaties.s-bb.nl>.

Leermeester

De leermeester is degene die binnen het BPV-bedrijf de student opleidt en meestal ook beoordeelt. In principe geldt voor de leermeester dat:

- ♦ hij op dezelfde afdeling werkt als de student
- ♦ hij minimaal de kennis en vaardigheden heeft op het niveau en in de richting waarvoor de kandidaat wordt opgeleid

Organisator

De organisator is degene die de examinering van de kandidaat coördineert, faciliteert en/of organiseert. In verreweg de meeste gevallen zal de coördinatie bij de school van de kandidaat liggen. Dit kan ook voor de daadwerkelijke organisatie van Proeven van Bekwaamheid gelden, maar dat hoeft niet. De school kan er bijvoorbeeld ook voor kiezen om deze geheel of gedeeltelijk uit te besteden aan een intern of extern examencentrum.

Praktijksimulatie

In een praktijksimulatie voert de kandidaat een opdracht uit die hij in zijn BPV-bedrijf ook zou kunnen krijgen.

Er zijn dan redenen om de kandidaat toch niet of niet alleen in zijn BPV-bedrijf te laten beoordelen. Bijvoorbeeld omdat de examinering onafhankelijker en betrouwbaarder is als de kandidaat niet alleen in het BPV-bedrijf en alleen door de leermeester beoordeeld wordt. Want bij een praktijksimulatie zijn meestal andere, onafhankelijke deskundigen betrokken.

Proeve van Bekwaamheid

Door een Proeve van Bekwaamheid met goed gevolg af te leggen, bewijst de kandidaat dat hij een bepaald deel van de werkzaamheden van zijn beroep kan uitvoeren. Er zijn twee soorten Proeven van Bekwaamheid. De ene soort is een praktijksimulatie. In de andere soort wordt de kandidaat in zijn BPV-bedrijf beoordeeld op de uitvoering en/of het resultaat van een (of meer) klus(sen). Als de beoordeling vooral gaat over de manier waarop de kandidaat werkzaamheden uitvoert, dan is er sprake van een 'procesbeoordeling'. Wordt er vooral gekeken naar het resultaat van de werkzaamheden (bijvoorbeeld een schriftelijk verslag), dan heet dit een 'productbeoordeling'.

Stem

Stem is de afkorting van Stichting Examens Mobiliteitsbranche.

Stem is een samenwerkingsverband van ROC's die opleiden voor de mobiliteitsbranche, bedrijven uit diezelfde branche, de brancheorganisaties BOVAG en FOCWA, en Innovam en VOC.

Stem levert afsluitende examens voor de mbo-opleidingen in de mobiliteitsbranche. Deze voldoen niet alleen aan de eisen van de Onderwijsinspectie, maar ook aan die van de branche en de ROC's.

Stercriterium (*-criterium)

Een stercriterium is een beoordelingscriterium waarvoor de kandidaat minimaal een voldoende moet halen om de Proeve van Bekwaamheid of BPV-examenbeoordeling als geheel met goed gevolg te kunnen afsluiten.

Een stercriterium is herkenbaar aan de asterisk ('*') die vóór het beoordelingscriterium staat.

Opbouw van de examinering

Uitgangspunt: kwalificatiedossier

Stem ontwikkelt examens aan de hand van de kwalificatiedossiers. In het verantwoordingsdocument vindt u meer informatie over de manier waarop Stem dit aanpakt.

Examinering: instrumentenmix

Om het beroepsgerichte deel van zijn opleiding met een voldoende af te ronden, moet de kandidaat over bepaalde kennis en vaardigheden beschikken. Om te bepalen of de kandidaat die kennis en vaardigheden inderdaad heeft, stelt Stem een combinatie van verschillende soorten beoordelingsinstrumenten beschikbaar. Deze beoordelingsinstrumenten vormen samen de 'instrumentenmix'. Zo wordt de kennis van de kandidaat in de meeste kwalificaties getest met één of meer theorie-examens. Daarnaast worden de beroepsvaardigheden deels met behulp van de BPV-examenbeoordeling en deels met behulp van Proeven van Bekwaamheid beoordeeld. Op deze manier komt het instrumentarium van Stem tegemoet aan de eis uit het waarderings-/toezichtkader van de Onderwijsinspectie, die luidt dat er sprake moet zijn van een evenwichtige en passende beoordeling van de in het kwalificatiedossier genoemde kennis, vaardigheden en houdingsaspecten.

De indeling van het Stem-instrumentarium resulteert er bovendien in, dat een deel van de examinering plaatsvindt in de beroepspraktijk. Als u de instrumenten inzet zoals door Stem beschreven, borgt u daarnaast ook dat de beroepsvaardigheden van de kandidaat door meer dan één persoon en op meer dan één moment worden beoordeeld.

Geen beroepsgericht Nederlands, Engels of rekenen

Voor deze kwalificatie gelden geen eisen met betrekking tot beroepsgerichte Nederlandse of Engelse taalvaardigheid. Ook hoeft de kandidaat voor zijn toekomstige beroep geen specifieke rekenvaardigheden te beheersen. Stem ontwikkelt dan ook geen instrumenten voor de examinering daarvan.

Kandidaat tijdig informeren

Vergeet niet om de kandidaat tijdig te informeren over de precieze examenvorm- en inhoud, en over de manier waarop hij zich daarop kan of moet voorbereiden!

Openheid en duidelijkheid

De kandidaat heeft er recht op om te weten waar hij op beoordeeld gaat worden. Daarom mag hij bijna alle documenten die bij zijn examinering ingezet worden, inzien. Het gaat dan bijvoorbeeld om de examenmix, de Proeve-beoordelingsformulieren en de BPV-examenbeoordelingsformulieren. Deze mag u door de kandidaat laten bekijken. Ook mag u hem er een kopie van geven. Het enige waarvan de kandidaat niet van tevoren kennis van mag nemen, zijn de precieze invulling van schriftelijke examens en praktijksimulaties. Bij 'schriftelijke examens' kunt bijvoorbeeld denken aan beroepsgerichte theorie-examens en beroepsgerichte Engelse taalvaardigheidsexamens. Een voorbeeld van een praktijksimulatie waarvoor dit geldt, is een Proeve waarbij de kandidaat eerst zelf moet beredeneren en/of onderzoeken wat de oorzaak van een bepaald probleem met een voertuig is, voordat hij dat probleem kan oplossen. Als de kandidaat de oorzaak al van tevoren te weten komt, kan hij de opdracht natuurlijk een stuk gemakkelijker uitvoeren. Hij krijgt dan eigenlijk de helft van de Proeve cadeau. Bovendien bewijst hij op deze manier niet wat hij als beginnend beroepsbeoefenaar moet kunnen.

Informatie over het gebruik van exameninstrumenten van Stem

De exameninstrumenten van Stem op de juiste manier inzetten

Stem houdt bij de ontwikkeling van exameninstrumenten rekening met wet- en regelgeving en met de eisen van de Onderwijsinspectie. Bij de uitvoering van de examinering wilt u hier natuurlijk ook aan voldoen.

Daartoe moet u er in elk geval voor zorgen dat:

- ♦ het beoordelingsinstrumentarium van Stem wordt ingezet op de daarin beschreven wijze. Dit betekent, dat u het instrumentarium onveranderd inzet. Doet u dit niet, dan moet u de door u doorgevoerde wijziging(en) of andere werkwijze zelf verantwoorden.
- ♦ de cijfers worden berekend met behulp van de cijferberekeningstool (of in elk geval met behulp van de achterliggende formules). Over de cijferberekeningstool vindt u elders in dit document meer informatie.
- ♦ de beoordelaars voldoen aan het geschetste functieprofiel dat u kunt vinden in het verantwoordingsdocument.

In het verantwoordingsdocument vindt u meer informatie over (het waarborgen en bevorderen van) de deskundigheid van de beoordelaars.

Informatie over de BPV-examenbeoordeling

Planning en organisatie

Vorbereiding op de BPV-examenbeoordeling: tussentijdse beoordeling

Stem stelt twee verschillende varianten van het BPV-beoordelingsformulier beschikbaar. De ene variant is het formulier 'tussentijdse beoordeling', de andere is het formulier 'BPV-examenbeoordeling'. De variant 'tussentijdse beoordeling' kunt u inzetten bij de voorbereiding van de kandidaat op de BPV-examenbeoordeling. In dat geval kunt u met de leermeester afspreken dat hij in de periode tot de BPV-examenbeoordeling minimaal één keer, maar het liefst vaker, controleert hoe de student er voorstaat. Om verrassingen te voorkomen, is het beter om dit vaker te controleren. De leermeester beoordeelt de prestaties van de kandidaat dan alsof hij al op het eindniveau van zijn opleiding moet functioneren. Zo bepaalt hij voor welke beoordelingscriteria de kandidaat op dat moment al een 'voldoende' of 'goed' zou halen, en voor welke een 'onvoldoende'. Hij bespreekt de tussentijdse beoordeling met de kandidaat. Daardoor weet de kandidaat waar hij nog aan moet werken. Zo vergroten de leermeester en de kandidaat de kans dat de kandidaat uiteindelijk voor de BPV-examenbeoordeling een voldoende haalt.

BPV-examenbeoordeling tijdig inplannen

Als tijdens de voortgang uit de beoordelingen blijkt dat de kandidaat de criteria (nagenoeg) op eindniveau beheerst, dan kunt u de examenbeoordeling in gaan plannen.

Bespreek de planning met de praktijkbeoordelaar en de student. Dan weet de student op welk moment hij de werkzaamheden op eindniveau onder de knie moet hebben.

Geef daarna bij de kandidaat duidelijk aan over welke periode (begindatum-einddatum) de examenbeoordeling wordt uitgevoerd. De kandidaat moet namelijk weten dat hij voor een deelresultaat voor het diploma wordt beoordeeld.

BPV-opdrachten

De leermeester beoordeelt de kandidaat in het BPV-bedrijf tijdens de uitvoering van BPV-opdrachten. Deze opdrachten kunnen allemaal los van elkaar worden uitgevoerd. Bij sommige opdrachten is het wel logisch om ze te combineren. Dat staat er dan bij vermeld. De leermeester bepaalt per geval in overleg met de kandidaat of hij wel of niet voor zo'n gecombineerde uitvoering kiest. Het is belangrijk dat de leermeester vóór het begin van de BPV-periode controleert of de werkzaamheden uit alle opdrachten vaak genoeg vóórkomen in zijn bedrijf. Want hij moet de kandidaat niet alleen examineren met de opdrachten. Hij moet hem eerst leren hoe hij ze moet uitvoeren, en de kandidaat moet er daarna ook voldoende ervaring mee kunnen opdoen. Als dit voor één of meer BPV-opdrachten niet mogelijk is, moet de leermeester dit aan de BPV-begeleider van de kandidaat melden. Die kan dan bepalen wat er moet gebeuren. U als school moet bepalen en vastleggen of, en zo ja in hoeverre, de BPV-begeleider hierbij zelf beslissingsbevoegd is, en in welke gevallen hij contact moet opnemen met een specifieke afdeling of medewerker in uw organisatie.

Daarnaast moet u er natuurlijk ook voor zorgen dat de BPV-begeleider hiervan op de hoogte is. Tijdens de examenbeoordeling beoordeelt de leermeester of de kandidaat de BPV-opdrachten zo handig en snel uitvoert als verwacht mag worden van iemand die zijn opleiding binnenkort afrondt. Dit doet hij met behulp van het BPV-examenbeoordelingsformulier. U moet ervoor zorgen dat zowel leermeester als kandidaat de BPV-opdrachten en het BPV-examenbeoordelingsformulier tijdig krijgen. Dit kan bijvoorbeeld via de BPV-begeleider van de kandidaat. Instrueer de BPV-begeleider om de kandidaat te wijzen op het belang van het bestuderen van de BPV-opdrachten en het BPV-examenbeoordelingsformulier. Op die manier kan hij zich een duidelijk beeld vormen van wat hij moet doen en waarop hij daarbij beoordeeld wordt.

Hulpmiddelen en persoonlijke beschermingsmiddelen

De kandidaat mag tijdens de BPV-examenperiode dezelfde (hulp-)middelen gebruiken als anders. Dat wil zeggen: alle (hulp)middelen die nodig zijn om het werk correct en volgens de voorschriften uit te voeren. Hetzelfde geldt voor persoonlijke beschermingsmiddelen.

Regels rondom de BPV-examenbeoordeling

Aanwijzingen geven en vragen beantwoorden tijdens de BPV-examenbeoordeling

In het deel van de BPV-periode vóór de examenbeoordeling is de student in opleiding. De leermeester mag hem dan onbeperkt aanwijzingen en instructies geven. Ook mag de student vragen stellen als hij niet weet *wat* hij moet doen of *hoe* hij het moet doen. Tijdens de examenperiode moet de kandidaat laten zien dat hij het zelf kan. Dan moet hij geen uitgebreide instructies meer nodig hebben, of veel moeten vragen. Dat betekent niet, dat de kandidaat tijdens de examenperiode helemaal niets aan de leermeester mag vragen. Ook kan het soms toch nodig zijn dat de leermeester een aanwijzing geeft. Want als de kandidaat bijvoorbeeld echt niet weet *wat* hij moet doen, of *hoe*, kan hij natuurlijk beter zijn leermeester om hulp vragen dan zomaar aan de slag gaan. En als de leermeester ziet dat de kandidaat iets helemaal verkeerd wil gaan aanpakken, kan hij maar beter ingrijpen om dat te voorkómen. Als zoiets zich voordoet, is het aan de leermeester om in te schatten of de kandidaat de opdracht wel helemaal zelfstandig had moeten kunnen uitvoeren, of dat er inderdaad iets bijzonders mee aan de hand was. Had de kandidaat vaak hulp nodig bij opdrachten die hij zelf zou moeten kunnen doen, of moest de leermeester vaak ingrijpen? Dan is de kans kleiner dat de kandidaat aan het eind van de examenperiode een voldoende krijgt, dan wanneer hij zijn taken *over het algemeen* zelfstandig en op een goede manier uitvoerde. Kandidaten die een opleiding op niveau 1 (assistent) volgen, vormen een uitzondering op deze regels. Zij moeten juist laten zien dat zij instructies kunnen opvolgen. En het stellen van vragen kan voor hen een manier zijn om aan te tonen dat zij het zelf signaleren als ze iets niet weten of kunnen.

Voortijdige beëindiging van de BPV-examenbeoordeling

Het kan zo zijn dat de leermeester een al ingeplande BPV-examenbeoordeling niet kan uitvoeren of afronden. Bijvoorbeeld als de kandidaat of de leermeester zelf langere tijd ziek worden tijdens de beoordelingsperiode. Of als de klussen waarbij de leermeester de kandidaat moet beoordelen, niet vaak genoeg vóórkomen tijdens de beoordelingsperiode. U als school bent eindverantwoordelijk voor de oplossing die in zo'n geval wordt gekozen. U moet bepalen en vastleggen (bijvoorbeeld in uw examenreglement) welke zaken er moeten worden meegewogen bij het kiezen van een oplossing. Daarbij moet ook duidelijk zijn wie bevoegd is om welke besluiten te nemen. De BPV-begeleider van de kandidaat moet hiervan op de hoogte zijn, zodat hij de juiste acties in gang kan (laten) zetten. Ook kan hij de kandidaat en de leermeester vertellen wat de verdere procedure zal zijn.

Hoe, wanneer en van wie krijgt de kandidaat het eindresultaat van de examenbeoordeling in de BPV te horen?

U als school bent eindverantwoordelijk voor de vaststelling van het eindresultaat van de BPV-examenbeoordeling. Omdat u als school niet bij de volledige BPV-examenbeoordeling kunt meekijken, moet u een eindgesprek met de leermeester inplannen. De leermeester kan tijdens dit eindgesprek zijn bevindingen over de kandidaat met de vertegenwoordiger van uw school bespreken. Zorg ervoor dat degene die het eindgesprek met de leermeester voert hiervan een verslag maakt, als bewijs dat het gesprek gevoerd is. Gebruik hiervoor het notitieblad dat aan het beoordelingsformulier zit.

Daarnaast bent u als school ook eindverantwoordelijk voor het meedelen van dat eindresultaat aan de kandidaat. U bepaalt hoe, wanneer en door wie dit gedaan wordt. Ook moet u de kandidaat, de leermeester en de BPV-begeleider hier tijdig over informeren.

Informatie over de Proeven van Bekwaamheid

Planning en organisatie

Hoe lang mag de kandidaat over een Proeve doen?

De kandidaat moet weten hoeveel tijd hij voor het uitvoeren van de Proeve heeft. U moet ervoor zorgen dat dit vóór het begin van de Proeve aan de kandidaat gemeld wordt. U kunt dit bijvoorbeeld in de uitnodiging voor de Proeve zetten. Daarnaast kunt u de beoordelaar vragen om vlak voor het begin van de Proeve aan de kandidaat te vertellen hoelang hij over de opdracht(en) mag doen. En ten slotte staat de beschikbare tijd meestal ook op de Proeve-opdracht.

Inrichting examenlocatie

In de Proeve-informatie voor de organisator vindt u informatie over de benodigheden op de examenlocatie voor het uitvoeren van de Proeve.

Het is uw verantwoordelijkheid als organisator dat de kandidaat tijdens de Proeve alle hulpmiddelen heeft die nodig zijn om de opdracht goed te kunnen uitvoeren. Bent u de school van de kandidaat en legt de kandidaat een Proeve af in zijn BPV-bedrijf of op een andere externe examenlocatie? Dan is het verstandig om na te vragen of ter plaatse te controleren of alle hulpmiddelen beschikbaar zijn.

Hetzelfde geldt voor de (verplichte) persoonlijke beschermingsmiddelen.

Uitvoering van de Proeve

De examenkandidaat krijgt in zijn handleiding voor de proeve onderstaande informatie (punt 1 t/m 4)

1. Voorbereiden op de Proeve

- Lees de informatie over de Proeve nog eens goed door.
- Zorg dat je alles wat je mee moet nemen naar de Proeve klaar hebt liggen (onder andere legitimatiebewijs, persoonlijke beschermingsmiddelen).

2. Voorgesprek met de beoordelaar(s)

- De beoordelaar(s) leggen uit wat er van je wordt verwacht en vertellen hoeveel tijd je krijgt. Dit is afhankelijk van de opdracht.
- Als je iets niet goed begrijpt, stel dan vragen aan de beoordelaar(s).
- Er kan tijdens de Proeve een acteur aanwezig zijn. Hij is een klant of je collega. Voordat de Proeve begint, maken jullie kennis met elkaar.

3. Uitvoeren van de Proeve

- Je krijgt de opdracht van de beoordelaar(s).
- Lees de opdracht goed door en stel vragen als je iets niet begrijpt.
- Voer de opdracht binnen de gestelde tijd uit.
- Geef antwoord op eventuele vragen van de beoordelaar(s).

4. Beoordelaar(s) bepalen het resultaat

- Tijdens de Proeve vullen de beoordelaar(s) het beoordelingsformulier in.
- Of je direct de voorlopige uitslag van de Proeve krijgt, is afhankelijk van de afspraken die je school heeft gemaakt.

De school bepaalt het eindresultaat en deelt dat aan je mee.

Regels rondom Proeven van Bekwaamheid

Aanwijzingen geven en vragen beantwoorden tijdens de Proeve van Bekwaamheid

Aan het begin van de Proeve moet de kandidaat de informatie krijgen die hij nodig heeft om de opdracht goed te kunnen uitvoeren. U moet ervoor zorgen dat duidelijk is wie hem die informatie moet geven. Dit kan bijvoorbeeld de beoordelaar zijn, maar u kunt ook iemand anders aanwijzen. In de Proeve-opdracht zal staan *wat* de kandidaat moet doen. Over het *hoe* wordt alleen iets vermeld als dat anders is dan normaal. Want als de kandidaat de opdracht op de voor zijn functie gebruikelijke manier moet uitvoeren, dan gaat het er juist om dat hij laat zien dat hij die 'gebruikelijke manier' kent. Wijs de beoordelaar erop dat hij in zijn handleiding kan nalezen wat hij moet doen als de kandidaat tijdens het afleggen van de Proeve toch vragen heeft over *hoe* hij iets moet doen. Het kan vóórkomen dat een kandidaat de opdracht niet begrijpt. Dat hij dus niet weet *wat* hij moet doen. Aan het *hoe* komt hij dan niet eens toe. Als organisator moet u de beoordelaar van tevoren melden wat hij in zo'n geval moet doen. Daarnaast kunt u dit ook in het examenreglement vermelden. Daar kan de kandidaat het dan óók nalezen als hij dat wil. Kandidaten die een opleiding op niveau 1 (assistent) volgen, vormen een uitzondering op al deze regels. Zij moeten juist laten zien dat zij instructies kunnen opvolgen en dus aanwijzingen krijgen. En het stellen van vragen kan voor hen een manier zijn om aan te tonen dat zij het zelf signaleren als ze iets niet weten of kunnen. Help de beoordelaar hieraan herinneren, zodat u zeker weet dat de kandidaat eerlijk beoordeeld wordt. En wijs de beoordelaar erop dat in zijn versie van de Proeve-opdracht staat welke aanwijzingen hij de kandidaat in elk geval moet geven.

Voortijdige beëindiging van de Proeve van Bekwaamheid

U moet een procedure opstellen waarin staat:

- ♦ in welke gevallen een Proeve afgebroken mag of moet worden;
- ♦ wie hiertoe mag of moet beslissen;
- ♦ welke consequenties de voortijdige beëindiging heeft voor de kandidaat.

Het is belangrijk dat u de Proeve-beoordelaars over deze procedure informeert. Zij moeten weten of zij zelf iets moeten of kunnen doen, en zo ja, wat. Daarnaast is het verstandig om ervoor te zorgen dat de 'procedure voortijdige beëindiging Proeve van Bekwaamheid' op de examenlocatie beschikbaar is. Dan kan de beoordelaar deze raadplegen als dat nodig is. Behalve de beoordelaar kan het ook zinvol zijn om de kandidaat van tevoren te informeren over de gang van zaken rondom voortijdige beëindiging van een Proeve.

Twee beoordelaars

Als u een kandidaat, die een Proeve uitvoert, door twee beoordelaars laat beoordelen, dan moeten zij samen het eindoordeel bepalen. Mochten zij niet tot overeenstemming komen, dan dienen zij de voorzitter van de betreffende (sub)examencommissie in te schakelen.

In overleg kan deze het oordeel bepalen of beslissen de Proeve te verlengen om het betreffende deel nog een keer te kunnen beoordelen.

- Laat de beoordelingsformulieren tekenen door beide beoordelaars.
- Laat de beoordelaars de reden(en) noteren van hun eindoordeel.

Hoe, wanneer en van wie krijgt de kandidaat het eindresultaat van de Proeve van Bekwaamheid te horen?

De school van de kandidaat is eindverantwoordelijk voor de vaststelling van het eindresultaat van de Proeve van Bekwaamheid, en voor het meedelen van dat eindresultaat aan de kandidaat. De school bepaalt hoe, wanneer en door wie dit gedaan wordt. Leest u deze handleiding als medewerker van een school, en organiseert u de Proeve zelf? Informeer dan zowel de beoordelaar als de kandidaat hoe u de bekendmaking van het eindresultaat regelt. Laat u de Proeve door een extern examen Centrum uitvoeren? Maak dan duidelijke afspraken met deze dienstverlener en stel uw kandidaat hier ook van op de hoogte. Leest u deze handleiding als medewerker van een examen Centrum dat niet aan een school verbonden is? Zorg dan dat u duidelijke afspraken maakt met uw opdrachtgever (de school) over de vraag of uw beoordelaar wel of niet iets tegen de kandidaat moet of mag zeggen over het eindresultaat van de Proeve.

De beoordeling

Beoordelingsformulier

De beoordelaar beoordeelt de prestaties van de kandidaat aan de hand van een beoordelingsformulier met beoordelingscriteria.

Beoordelen met o/v/g

De beoordelaar bepaalt of de kandidaat onvoldoende (o), voldoende (v) of goed (g) aan ieder beoordelingscriterium op het beoordelingsformulier voldoet. Dit noteert hij in de kolommen 'o', 'v' en 'g'.

De beoordelaar bepaalt zijn keuze voor 'o', 'v' of 'g' aan de hand van de 'portretten' die verderop staan. Hij moet hierbij steeds in zijn achterhoofd houden dat de kandidaat een beginnend beroepsbeoefenaar is. Hij moet de dingen die in het kwalificatiedossier staan, wel kunnen, maar nog niet zo snel en handig als iemand die al jaren in het vak zit.

In de volgende gevallen geeft de beoordelaar een **ONVOLDOENDE** voor een beoordelingscriterium:

- De kandidaat voert zijn werkzaamheden niet uit zoals dat volgens de opdracht en/of het beoordelingscriterium moet.
- De kandidaat maakt fouten bij de uitvoering van zijn werkzaamheden en herstelt deze niet binnen de tijd waarin hij de opdracht af moet hebben.
- De kandidaat heeft meer hulp en ondersteuning nodig dan een beginnend beroepsbeoefenaar zou moeten krijgen.
- De kandidaat voert zijn werkzaamheden in een onlogische volgorde uit.

In de volgende gevallen geeft de beoordelaar een **VOLDOENDE** voor een beoordelingscriterium:

- De kandidaat voert zijn werkzaamheden uit zoals dat volgens de opdracht en/of het beoordelingscriterium moet.
- De kandidaat maakt fouten bij de uitvoering van zijn werkzaamheden, maar herstelt deze binnen de tijd waarin hij de opdracht af moet hebben.
- De kandidaat voert de werkzaamheden zo zelfstandig uit als van een beginnend beroepsbeoefenaar verwacht mag worden.
- De kandidaat voert zijn werkzaamheden in een logische volgorde uit.

In de volgende gevallen geeft de beoordelaar een **GOED** voor een beoordelingscriterium:

- De kandidaat maakt geen fouten bij de uitvoering van zijn werkzaamheden.
- De kandidaat werkt zelfstandiger en vlotter dan van een beginnend beroepsbeoefenaar verwacht mag worden. Hij heeft weinig tijd nodig om te bedenken op welke manier en in welke volgorde hij zijn werkzaamheden moet uitvoeren.
- De kandidaat voert zijn werkzaamheden in een logische volgorde uit en kan de volgorde op eigen initiatief aanpassen als de werksituatie daar om vraagt.
- De kandidaat laat zien dat het werk als vanzelfsprekend voor hem is.

BPV: examenbeoordeling is gemiddelde indruk

In aanvulling op deze portretten geldt voor de examenbeoordeling in de BPV, dat het daarbij niet gaat om plusjes en minnetjes per keer dat de kandidaat iets goed of fout doet. Waar het wel om gaat, is de gemiddelde indruk die de leermeester van de prestaties van de kandidaat heeft. Als hij de kandidaat regelmatig tijdens zijn werk observeert, krijgt hij bij elk beoordelingscriterium op het beoordelingsformulier een beeld of de kandidaat dit over het algemeen onvoldoende, voldoende of goed doet.

Beoordeling toelichten – in elk geval bij ‘o’

Als de beoordelaar een ‘o’ voor een beoordelingscriterium geeft, moet hij altijd kort opschrijven wat de reden hiervoor is. Dit is een eis van de Onderwijsinspectie. Maar het is ook belangrijke informatie als een kandidaat zakt of als hij een klacht wil indienen over de beoordeling.

De beoordelaar kan en mag ook een toelichting geven bij een ‘v’ of een ‘g’. Bijvoorbeeld als de kandidaat wel een foutje maakte, maar toch een ‘v’ of een ‘g’ krijgt.

Deze toelichting kan de beoordelaar op het bijgevoegde notitieblad zetten. Het is het duidelijkst als hij vóór elke opmerking het nummer van het bijbehorende beoordelingscriterium zet.

Ook vermelden op het notitieblad bij het beoordelingsformulier

Als de beoordelaar de kandidaat vraagt waarom hij iets op een bepaalde manier (heeft) aan(ge)pakt, moet hij zowel zijn vraag noteren als het antwoord dat de kandidaat daarop geeft.

Daarnaast moet de beoordelaar het ook opschrijven als de kandidaat opmerkingen heeft.

Bijvoorbeeld over de omvang of moeilijkheidsgraad van de werkzaamheden die hij moe(s)t uitvoeren, of over de beschikbaarheid en/of geschiktheid van hulpmiddelen, en/of over defecten daaraan.

Al deze informatie kan later van belang zijn. Bijvoorbeeld als de kandidaat bezwaar maakt tegen de beoordeling.

Cijferbepaling

Cijferberekeningstool

Controle vooraf: cijferberekeningstool inzetbaar?

Stem levert een online cijferberekeningstool aan voor het bepalen van de cijfers van de BPV-examenbeoordeling en/of Proeven van Bekwaamheid. De rekentool is beschikbaar op www.stichtingstem.nl, onder de knop 'Rekentool'.

Ga altijd eerst na of de beoordelaar tijdens of in elk geval direct na afloop van de BPV-examenbeoordeling of Proeve toegang heeft tot een pc of laptop waarop hij deze tool kan gebruiken. Beschikt de beoordelaar niet over zo'n laptop of pc? Spreek dan met hem af wie op welk moment en op welke manier het cijfer van de kandidaat zal bepalen, en wie op welk moment en op welke manier de einduitslag aan de kandidaat zal verstrekken. Dit moet u dan ook van tevoren aan de kandidaat kenbaar maken.

Werkwijze met cijferberekeningstool

De beoordelaar vult in voor welk niveau en welke kwalificatie hij een cijfer wil berekenen. Daarna kan hij aangeven of hij een cijfer voor een BPV-kerntaak of voor een Proeve wil berekenen, en klikt hij de betreffende kerntaak- of Proeve-titel aan. Vervolgens kan hij met behulp van de cijferberekeningstool bepalen welk cijfer de kandidaat heeft behaald.

In de cijferberekeningstool is het aantal gewone beoordelingscriteria en het aantal *-criteria waarop de kandidaat in de betreffende Proeve of BPV-beoordeling beoordeeld wordt, al vermeld.

De beoordelaar vult de volgende gegevens zelf in:

- ♦ het aantal *-criteria waarvoor de kandidaat een onvoldoende heeft
- ♦ het aantal gewone beoordelingscriteria waarvoor de kandidaat een onvoldoende heeft
- ♦ het aantal (* en gewone) beoordelingscriteria waarvoor de kandidaat een voldoende heeft
- ♦ het aantal (* en gewone) beoordelingscriteria waarvoor de kandidaat een goed heeft

Cijfer tussen de 1 en de 10, afronding op één decimaal

De cijferberekeningstool bepaalt op basis van eerdergenoemde gegevens het cijfer van de kandidaat. Het is een cijfer van 1,0 tot en met 10,0. Het wordt afgerond op één decimaal. Dat wil zeggen: achter de komma staat één cijfer. De beoordelaar neemt het cijfer mét het cijfer achter de komma over op het beoordelingsformulier.

Inzage geven in cijferberekeningstool en achterliggende formules

De informatie over de rekenkundige formules die de cijferberekeningstool toepast, is niet in de handleiding opgenomen. Overigens mogen kandidaten en beoordelaars de achterliggende rekenformules wel inzien. U kunt dus instemmen met eventuele inzageverzoeken van hun kant. De formule achter de rekentool is te vinden in het verantwoordingsdocument. Stem raadt u wel aan, om er in zo'n geval voor te zorgen dat er iemand aanwezig is die een toelichting kan geven en eventuele vragen kan beantwoorden. De rekentool zelf kunt u vinden op www.stichtingstem.nl.

Eindoordeel per kerntaak moet voldoende zijn

Om het beroepsgerichte deel van de opleiding te kunnen afronden, moet de kandidaat voor iedere kerntaak een voldoende halen. Binnen het Stem-instrumentarium heeft de kandidaat een voldoende voor de kerntaak als hij voor de Proeve(n), de BPV-examenbeoordeling en eventuele beroepsgerichte theorie- en/of Engelse taalvaardigheidsexamens minimaal het cijfer 5,5 haalt. Dus: als de kandidaat voor één of meer van deze onderdelen een cijfer lager dan 5,5 haalt, kan hij dit niet compenseren met een hoger cijfer voor één of meer andere onderdelen.